

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie**

Olsztyn, dnia 19 listopada 2009 r.

Pan

**Ludwik Bartoszewicz
Warmińsko-Mazurski
Wojewódzki Lekarz Weterynarii**

LOL-410-28-01/2009;P/09/110

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie przeprowadziła kontrolę w Wojewódzkim Inspektoracie Weterynarii w Olsztynie (dalej: „WIW”), w zakresie realizacji programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń (dalej: „Program”), na terenie województwa warmińsko-mazurskiego w latach 2008 – 2009 (I – III kwartał).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawiono w protokole kontroli podpisanym w dniu 23 października 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania WIW dotyczące realizacji Programu, pomimo stwierdzonych uchybień, nie mających jednakże istotnego wpływu na kontrolowaną działalność.

1. W miesiącu lutym 2007 r. WIW opracował program zwalczania choroby Aujeszkyego, na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, wykorzystując w tym celu dane dotyczące ilości stad trzody chlewnej zaewidencjonowane w rejestrach prowadzonych przez powiatowych lekarzy weterynarii (dalej „PLW”), w których zarejestrowano 9039 stad. Na podstawie powyższych danych, całkowity koszt wprowadzenia Programu obejmujący koszty I i II próbkobrania oraz koszty szczepień oszacowano na kwotę 7.597.343,50 zł.

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (dalej ARiMR) na prośbę WIW przekazała w roku 2007 dwukrotnie swoje dane dotyczące zarejestrowanych stad (VI-7551 stad i XI-12663 stada). PLW po otrzymaniu danych z ARiMR zweryfikowali swoje dane dotyczące ilości stad trzody chlewnej na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, przyjmując, że jest ich 9254. Po I próbkobranii okazało się, że rzeczywista liczba stad wynosiła 9212 w których utrzymywano 668.689 sztuk świń. Należy podkreślić, że Wamińsko-Mazurski Wojewódzki Lekarz Weterynarii, przesyłając Głównemu Lekarzowi Weterynarii (dalej GLW) Program zwalczania choroby Aujeszkiego u świń na terenie województwa warmińsko-mazurskiego zastrzegając, że dane dotyczące kosztów jego realizacji są dalece szacunkowe, w związku ze znacznymi rozbieżnościami danych dotyczących ilości stad trzody chlewnej, otrzymanych z ARiMR a danymi posiadanymi przez PLW.

2. Najwyższa Izba Kontroli, pozytywnie ocenia nadzór WIW nad realizacją programu zwalczania choroby Aujeszkiego w województwie warmińsko-mazurskim, pomimo, zbyt małej liczby kontroli przeprowadzonych w Powiatowych Inspektoratach Weterynarii, w zakresie ich nadzoru nad realizacją programu zwalczania choroby Aujeszkiego.

W okresie objętym kontrolą WIW przeprowadził dwie kontrole okresowe w Powiatowych Inspektoratach Weterynarii (dalej „PIW”) w: Nowym Mieście Lubawskim i Działdowie, których celem była ocena prawidłowości nadzoru powiatowych lekarzy weterynarii nad realizacją krajowego programu zwalczania choroby Aujeszkiego, w tym m.in. w zakresie prowadzenia rejestrów podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną tj. utrzymujących trzodę chlewną i jej statusu epizootycznego, bieżącego prowadzenia rejestru wydanych decyzji administracyjnych, ich prawidłowości i sposobu realizacji.

Ponadto WIW przeprowadził 2 audyty: w PIW w Lidzbarku Warmińskim i Szczytnie, w zakresie nadzoru nad profilaktyką i zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt, w latach 2007-2009, w trakcie których skontrolowano realizację programu zwalczania choroby Aujeszkiego. W trakcie audytu przeprowadzonego w PIW Szczytno stwierdzono niezgodność polegającą (w kilku przypadkach), na pobraniu niewłaściwej ilości próbek do badań w ramach programu zwalczania choroby Aujeszkiego w stosunku do ilości określonej w rozporządzeniu RM z dnia 19 marca 2008 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkiego u świń².

Od czasu rozpoczęcia realizacji programu zwalczania choroby Aujeszkiego (maj 2008 r.) na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, Wojewódzki Inspektor ds.

² Dz. U. z 2008 r. Nr. 64, poz. 397

zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych w ramach nadzoru nad powiatowymi lekarzami weterynarii, prowadził bieżącą analizę i ocenę sytuacji epizootycznej, w zakresie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, w tym zwalczania choroby Aujeszkyego. Było to realizowane poprzez:

- Bieżącą analizę pobranych i przesłanych do laboratorium próbek krwi od świń oraz ich wyników-po przeprowadzonych badaniach w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej, przy pomocy programu informatycznego VETLINK.
- Analizę sprawozdawczości comiesięcznej (zawierającej również narastające dane), półrocznej i rocznej przekazywanej do WIW przez powiatowe inspektoraty weterynarii.
- Omawianie stanu realizacji programu zwalczania choroby Aujeszkyego na naradach zarówno z powiatowymi lekarzami weterynarii jak i starszymi inspektorami ds. zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych (7 narad w okresie objętym kontrolą - 4 w 2008 r. oraz 3 w 2009 r.)
- Przedstawianie GLW stanu realizacji programu na terenie województwa.

3. WLW wyznaczył w dniu 1 listopada 2008 r. na stanowisko koordynatora ds. zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, Wojewódzkiego Inspektora Weterynaryjnego lek. wet. Dorotę Daniluk, której w zakresie obowiązków zlecono koordynację i nadzór nad realizacją programów zwalczania chorób zakaźnych zwierząt oraz nadzór nad realizacją programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń. Działania koordynatora ds. zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt związane były przede wszystkim z przygotowaniem (od 2007 r.) do planowanego wdrożenia „Programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń”, na terenie województwa warmińsko – mazurskiego. Obejmowały one m.in.:

- Analizę ilości stad trzody chlewnej oraz liczby świń na terenie województwa warmińsko – mazurskiego, na podstawie danych uzyskanych od PIW.
- Sporządzenie oraz przesłanie do Głównego Inspektoratu Weterynarii (dalej GIW) projektu „Programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń na obszarze województwa warmińsko – mazurskiego” wraz z szacunkowym wyliczeniem kosztów.
- Bieżący i aktywny udział w przygotowaniach pracowni serologicznej Zakładu Higieny Weterynaryjnej w Olsztynie do wykonywania badań w kierunku choroby Aujeszkyego (zakup automatów, igłoprobówek, kodowanie próbek).
- Przygotowanie inspektorów PIW – koordynatorów oraz lekarzy wolnej praktyki, którzy wyrazili chęć udziału w realizacji programu, aby z chwilą ukazania

się właściwego rozporządzenia jak najszybciej podjąć działania zmierzające do rozpoczęcia realizacji programu tj. do rozpoczęcia pierwszego próbkobrania. Przygotowania rozpoczęto od przeprowadzenia w pierwszej kolejności teoretycznych szkoleń z zakresu programu zwalczania choroby Aujeszkyego a następnie praktycznych ćwiczeń z zakresu pobierania krwi do trzody chlewnej. W szkoleniach udział wzięli zarówno lekarze weterynarii Inspekcji Weterynaryjnej oraz lekarze weterynarii wolno praktykujących. Łącznie przeprowadzono cztery szkolenia/konferencje teoretyczne oraz sześć szkoleń praktycznych. Przeszkolono 109 lekarzy weterynarii wolnej praktyki oraz techników weterynarii.

- Przygotowanie kampanii informacyjnej dotyczącej programu zwalczania choroby Aujeszkyego – konferencje kierowane przede wszystkim do producentów i hodowców trzody chlewnej, z udziałem między innymi Wojewody W-M oraz Głównego Lekarza Weterynarii, ulotki kierowane do hodowców trzody chlewnej, artykuły do wydania Rolniczego ABC.

W wyniku działań Wojewódzkiego Inspektora Weterynaryjnego - Koordynatora ds. zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt oraz zespołu podległego, wdrożono procedury elektronicznej rejestracji pobieranych próbek w programie VETLINK – aplikacji internetowej, zawierającej informację o badaniach zwierząt. Program łączył wszystkie powiatowe inspektoraty weterynarii z WIW oraz laboratorium (ZHW).

4. NIK pozytywnie ocenia działania WIW dotyczące szybkości przebadania stad w kierunku obecności wirusa Choroby Aujeszkyego (dalej AD- oznacza to Aujeszky's Disease), nadania im statusów stad wolnych lub urzędowo wolnych od AD i przygotowania 10 powiatów do uznania za regiony wolne od AD.

W okresie od 5 maja do 31 lipca 2008 r. przebadano 5974 stada trzody chlewnej w kierunku AD, w wyniku czego w 160 stadach stwierdzono obecność wirusa AD natomiast w pozostałych 5814 stadach wirusa AD nie stwierdzono. Po ww. badaniach stopień zakażenia stad trzody chlewnej na terenie województwa warmińsko wyniósł 2,7%.

Do dnia zakończenia kontroli NIK, 100 stad zarodowych, 1 259 tuczarni oraz 6 642 stad o pełnym cyklu produkcyjnym, uzyskało status stada wolnego lub urzędowo wolnego od AD. Mimo, że na dzień 30 września 2009 r. oficjalnie nie uznano żadnego regionu za wolny od AD, to warunki uznania spełniały następujące powiaty: ełcki, piski, szczycieński, kętrzyński, mrągowski, węgorzewski, gołdapski, olecki, lidzbarski oraz iławski. Do końca 2009 r. warunki uznania za wolne od AD. powinny również spełnić powiaty: giżycki, bartoszycki, olsztyński, ostródzki, braniewski oraz elbląski. W tej sytuacji WLW

planuje złożenie jednorazowo informacji do GLW o uznaniu wszystkich wyżej wymienionych powiatów za wolne od AD.

5. Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie, przekazywanie z opóźnieniem przez WIW sprawozdań z realizacji programu do GLW.

I tak w 2008 roku sprawozdania miesięczne za miesiące: V-IX były przekazywane do GIW z opóźnieniem od 2 do 9 dni a w 2009 r. za miesiące II-VIII od 1 do 7 dni. Również sprawozdanie półroczne za I półrocze 2008 roku przekazano do GIW w dniu 17 lipca 2008 r. a więc z 2 dniowym opóźnieniem.

Opóźnienia w przekazywaniu sprawozdań Głównemu Lekarzowi Weterynarii, Koordynator ds. zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, Wojewódzkiego Inspektoratu Weterynarii lek. wet. Dorota Daniluk, wyjaśniła m.in. dużą ilością tabel do przeanalizowania (od 76 do 228) przez nowo zatrudnionych w PIW pracowników a także niejasnościami związanymi z interpretacją zarówno rozporządzenia RM z dnia 19 marca 2008 r. jak i poszczególnych rubryk w sprawozdaniach.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Zwiększenie nadzoru nad PLW w zakresie aktualizowania rejestru zwierząt gospodarskich oznakowanych prowadzonego przez ARiMR, dotyczącego ilości stad i świń oraz ich statusów epizootycznych.
2. Terminowe przesyłanie obowiązujących sprawozdań do GLW.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o działaniach podjętych w celu ich realizacji bądź o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania uchwały właściwej komisji NIK w sprawie ich rozstrzygnięcia.

Z poważaniem